

- 1) Vývoj a rovnost v nové informační společnosti
- 2) Výcvik, účast a kultura v organizacích
- 3) Sebeorganizace, zkušenosti a sociální hnutí
- 4) Nové technologie v nové informační společnosti

- 5) Demokracie v organizacích (příspěvky v angličtině)

Abstrakta by měla být zaslána do 31. ledna 2001 na adresu: Cristina Ayza, e-mail Cristina@unsj.edu.ar, Direccion de Ciencia y Tecnica, Av. Espana 1512 - Sur - Capital, Cp. 5400 San Juan, Argentina, tel. +54-264-422 3724, fax +54-264-422 3717

Seminář MČSS o vývoji sociální struktury české společnosti

Dne 10. 10. 2000 uspořádala Masarykova česká sociologická společnost na půdě Sociologického ústavu AV ČR seminář věnovaný vývoji sociální struktury české společnosti v období 1988-1999. Obsah semináře byl založen na empirických výzkumech ústavního týmu Transformace sociální struktury, zejména na posledním velkém šetření „Deset let společenské transformace v České a Slovenské republice“. Po úvodním slově vedoucího týmu Milana Tučka, který popsal hlavní okruhy zájmu a strukturu získaných dat, jednotliví členové týmu podrobně informovali o dílčích aspektech stavu a vývoje české společnosti za uplynulé desetiletí.

Lumír Gatnar informoval o vzdělání, příjmových a majetkových poměrech jednotlivců a domácností, kde konstatoval vysokou strukturální setrvačnost – u vzdělání je dána generační obměnou jen cca 2 % zkoumaného souboru za rok, u majetku jeho dlouhodobou akumulací, dále o úrovni spotřeby, kde zhruba polovina populace sice pociťuje jistou deprivaci již na elementární úrovni, ale nejnížší skupiny jsou o něco méně početné než nejvyšší při celkovém tvaru křivky blížícím normálnímu rozdělení. Nejcitelnější rozdíly se vyvinuly v třídní diferenciaci, kde se nově objevily skupiny podnikatelů a samostatně činných, přičemž se zmenšila pouze skupina s nejnižší kvalifikací, a to zejména ve druhé polovině devadesátých let.

Pavel Machonin navázal podrobným rozborem statusu, jeho konzistence, intra- a inter-

generační mobility a reprodukce vzdělanostní struktury. Status, jak celkový, tak jeho materiální a kulturní složka, mají v roce 1999 klasický hruškový tvar. Jiná je situace u jeho konzistence, která převažuje pouze u nejnižší a nejvyšší skupiny, jinak je pro českou společnost typická převaha kulturního statusu nad materiálním, která je mnohdy dokonce výrazná, opačná inkonzistence je podstatně méně frekventovaná. V intragenerační mobilitě jsou dvakrát častější vzestupy než sestupy, dohromady utvářejí asi třetinovou celkovou mobilitu, zbytek čili dvě třetiny populace byly mobilitně stabilní. Obdobná situace častějšího vzestupu platí i o intergenerační mobilitě, s poměrně značným podílem osob se stupněm vzdělání shodným s rodiči, který navíc roste s klesajícím věkem respondentů, což svědčí o uzavírání přístupu k vyššímu, zejména vysokoškolskému vzdělání.

Pavel Kuchař se věnoval změnám ve složitosti práce, tj. jejímu zvyšování, otázkám ustavení trhu práce a nezaměstnanosti, s důrazem na pozvolné uplatňování meritokratických principů, kdy diferenciací výdělků se celkově prohlubuje a zvětšuje se rovněž její závislost na dosaženém vzdělání. Pavlína Šťastnová pak rozebrala výrazné proměny volnočasových aktivit, ke kterým došlo z větší části již v prvních letech uplynulého desetiletí, a jejich hlavní charakteristikou je odklon od rodinného života a zábavy k pracovním a výdělečným aktivitám. Velmi cennou byla závěrečná rozsáhlá diskuse, která přispěla k objasnění možných příčin a mechanismů zjištěných změn.

Lumír Gatnar